

Input // output

Verkiezingen

Uit de doorrekening van de verkiezingsprogramma's door het Centraal Planbureau blijkt dat de vier grootste partijen in de peilingen (per 28 augustus) aanzienlijk verschillen in hun aanpak van de crisis. De SP belooft de grootste koopkrachtgroei en nivellering. Het bbp krimpt daarentegen in 2017 en de werkgelegenheid in 2040 is bij de SP lager dan bij alle andere partijen. Met de VVD wordt de grootste koopkrachtdaling en sociale ongelijkheid in 2017 een feit. De overheidsfinanciën zijn bij de VVD wel het meest op orde en de werkgelegenheid groeit op de lange termijn het sterkst.

De PvdA kiest als enige voor een afname van de sociale ongelijkheid op alle vlakken. Daarbij moet de partij wel de grootste bbp-krimp en werkloosheid in 2017 accepteren. De PVV is de enige partij waarbij het bbp groeit en de werkloosheid afneemt in 2017. Opvallend is echter dat bij de PVV de gepensioneerden er relatief op achteruit gaan. Tevens lopen bij deze partij de begrotings- en overheidstekorten het meest op.

CPB (2012) *Keuzes in Kaart 2013-2017. Een analyse van tien verkiezingsprogramma's*. Den Haag: Centraal Planbureau.

Sancties

Tot dusver leggen gemeenten de ontvangers van een bijstandsuitkering nauwelijks een sanctie op wanneer de laatstgenoemden zich ongepast gedragen of kleden, ook al pleit de Wet werk en bijstand in dergelijke gevallen wel voor een sanctie. Uit interviews met verschillende uitkeringsambtenaren blijkt dat de motiverende effecten van een sanctie in het algemeen wel bekend zijn, maar dat sancties pas worden ingezet nadat er gekeken is naar de individuele omstandigheden van de bijstandsontvanger. Ontvangers blijken vaak complexe fysieke of psychische problemen te hebben, waardoor het ongepaste gedrag hun niet wordt aangerekend. Ook vinden ambtenaren het hebben van een afhankelijk gezin een verzachtende omstandigheid. Daarnaast is het opleggen van een sanctie een ingewikkelde juridische procedure. Om deze redenen zien zij sancties slechts als laatste redmiddel. Op basis van deze resultaten verwacht het Sociaal en Cultureel Planbureau dat een strenger beleid in de toekomst zich niet zal vertalen in het vaker toepassen van sancties. SCP (2012) *Verzorgd uit de bijstand*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Klimaatcritici

Ook voor politici die twifelen aan de opwarming van de aarde is het optimaal om broeikasgassen te verminderen. Van Wijnbergen en Willems beargumenteren met behulp van een theoretisch model dat deze politici door een dergelijk beleid kunnen experimenteren of de theorie juist is of niet, wat waardevol is om te weten met het oog op toekomstig beleid. Dit kunnen zij doen door extra gassen uit te stoten of minder uit te stoten. Aangezien uitstoten onomkeerbaar is, is het optimaal om eerst de resultaten af te wachten alvorens veel uit te stoten, dus moet men besluiten minder uit te stoten.

Wijnbergen, S. van en T. Willems (2012) *Optimal learning on climate change: why climate skeptics should reduce emissions*. Tinbergen Institute Discussion Paper, o85.

Milieurichtlijnen

Nederland stevent af op wisselend succes in het behalen van de doelstellingen op het gebied van hernieuwbare energie en emissies. Dit blijkt uit ramingen van het Planbureau voor de Leefomgeving voor de jaren 2012, 2020 en 2030, gebaseerd op de economische ontwikkelingen en verschillende beleidsscenario's. Het percentage hernieuwbare energie zal in 2020 tussen zeven en twaalf liggen. Daarbij komt de Europese richtlijn van veertien procent voor dat jaar pas rond 2030 in beeld. Nederland lijkt zich echter wel aan de emissieruimte van broeikasgassen van het Kyoto-protocol te houden voor de periode 2008-2012. Nederland heeft daarvoor wel de geplande opkoop van buitenlandse emissierechten nodig. Ook de Europese limiet wat betreft broeikasgassen buiten het emissiehandelssysteem lijkt niet te worden overschreden in 2020. Het kabinet-Rutte heeft voorgesteld dit plafond voor 2030 te verscherpen naar een reductie van veertig procent ten opzichte van 1990, maar die doelstelling is voor Nederland vooralsnog ver buiten bereik.

PBL (2012) *Referentieraming energie en emissies: actualisatie 2012*. *Energie en emissies in de jaren 2012, 2020 en 2030*. Den Haag: Planbureau voor de Leefomgeving.

EICIE

De Econometric Institute Current Indicator of the Economy (EICIE) voorspelt de stand van de economie. De economie wordt gemeten door het bnp tegen marktprijzen. Het onderliggende model correleert het bnp met het aantal werkenden bij Randstad. De EICIE geeft de toe- of afname aan

1,5%
SINDS 1916
(0,3 procentpunt)

ten opzichte van hetzelfde kwartaal een jaar eerder. Het getal tussen haakjes geeft het verschil aan met de gemiddelde EICIE van de laatste elf kwartalen.

De EICIE wordt samengesteld door Philip Hans Franses en Bert de Groot (Erasmus Universiteit Rotterdam).

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.

Aanbeveling

Fabrizi *et al.* onderzoeken de strategie van groot-handelaars met marktmacht wanneer de preferenties van de consument afhangen van een referentiepunt. De groothandel kan dit referentiepunt beïnvloeden door openlijk hoge afzetprijzen aan te bevelen. Concurrentie tussen detailhandelaars zorgt vervolgens dat de werkelijke prijs lager ligt. Dit levert extra nut op voor consumenten, zodat er meer verkopen kunnen plaatsvinden. De groothandel kan er ook voor kiezen een verplichte afzetprijs te hanteren. Uit het gebruikte speltheoretische model blijkt dat de groothandel voor een adviesprijs kiest als het nut van het overtreffen van het referentiepunt groot genoeg is en als er genoeg concurrentie onder detailhandelaars is. Als deze legale strategie wordt gekozen, kan het consumentensurplus lager zijn dan onder de verplichte afzetprijs, een wettelijk verboden strategie. Hierdoor bevelen de auteurs aan het rechtssysteem te hervormen zodat elke casus apart kan worden bekeken.

Fabrizi, S., S. Lippert, C. Puppe en S. Rosenkranz (2012) *Suggested retail prices with downstream competition*. *Tjalling C. Koopmans Research Institute Discussion Paper*, 013.

Prikkels

Beloningen en sancties zijn even effectief als werkprikkel, mits deze werkprikkels aanzienlijk zijn. Deze conclusie trekken Nosenzo *et al.* uit hun laboratoriumexperiment onder studenten. Het percentage hardwerkende werknemers blijkt voor beide prikkels te groeien van 54 naar 71 procent. Een verschil tussen beide prikkels is echter dat voor sancties een dreigement genoeg is. Hierdoor hoeft de werkgever minder vaak de werknemer te controleren dan bij beloningen, waardoor minder kosten gemaakt worden. Daarnaast moet de werkgever meer van de extra omzet delen bij beloningen. Wanneer de werkgever beide werkprikkels tegelijk kan gebruiken, blijkt dat een combinatie van beide prikkels ingezet wordt, ook al geeft deze combinatie geen sterkere werkprikkel dan het gebruik van een enkele prikkel. Hieruit blijkt dat werkgevers bewust kiezen voor een gelijkwaardigere verdeling van de extra omzet.

Nosenzo, D., T. Offerman, M. Sefton en A. van der Veen (2012) *Discretionary sanctions and rewards in the repeated Inspection game*. *CREED Working Paper*.

Huizenprijzen

Verkochte bestaande koopwoningen waren in juli 2012 8,0 procent goedkoper dan in juli 2011. Dit is de grootste prijsdaling in een jaar tijd sinds de start in 1995 van de Prijsindex bestaande koopwoningen. Deze index van het CBS en het Kadaster geeft de prijsontwikkeling weer van geregistreerde

Gemiddeld

Immigratie van gemiddeld opgeleiden heeft geen effect op het bbp, maar wel doet het de werkloosheid van laagopgeleiden afnemen. Dit concluderen Muysken *et al.* aan de hand van een theoretisch model en data uit Duitsland. Eveneens blijkt dat immigratie geen effect heeft op het bbp en de werkloosheid als de verdeling van opleidingsniveaus bij de immigranten gelijk is aan die in hun bestemmingsland.

Muysken, J., E. Vallizadeh en T. Ziesemer (2012) *The impact of medium-skilled immigration: a general equilibrium approach*. *UNU-MERIT Working Paper Series*, 055.

Stabiliteit

De optimale grootte van het Europese Stabiliteitsmechanisme (ESM) ligt tussen de huidige grootte van 500 miljard euro en 1 biljoen euro. Deze schattingen van Kapp zijn gebaseerd op verschillende scenario's van parameters die invloed hebben op de bereidheid van Zuid- en Noord-Europese landen om bij te dragen aan het ESM. Enkele van deze parameters zijn het risico op financiële problemen in Zuid-Europa, het effect van deze problemen op Noord-Europa en de opportuniteitskosten van kapitaal.

Kapp, D. (2012) *The optimal size of the European Stability Mechanism: a cost-benefit analysis*. *DNB Working Paper*, 349.

Schuld

Het stimuleren van de economie door de overheid heeft niet altijd een positief effect op de economische groei op de korte termijn. Het stimuleren van de economie vergroot namelijk de publieke schuld. Als de initiële schuld onder de 67 procent van het bbp ligt, is het effect van publieke schuld op de economische groei positief. Als de schuld echter hoger dan 95 procent van het bbp is, verlaagt schuld de groei. Als de schuld deze omvang aanneemt, kan het zijn dat het negatieve effect van het verhogen van de schuld het positieve effect van een verhoogde vraag overschaduwet. Deze conclusie trekken Baum *et al.* aan de hand van data uit twaalf eurolanden over de afgelopen twee decennia.

Baum, A., C. Checherita-Westphal en P. Rother (2012) *Debt and growth: new evidence for the euro area*. *ECB Working Paper*, 1450.

Intermediair

Groei van het financiële systeem heeft op de lange termijn een positief effect op de groei en het bbp en een negatief effect op de volatiliteit van deze groei. Deze gunstige effecten zijn volledig toe te schrijven aan de intermediaire activiteiten van banken, bijvoorbeeld het bundelen van spaargelden tot één lening. Beck *et al.* voegen daaraan toe dat intermediaire activiteiten op de middellange termijn echter geen effect hebben op de groei. Uit de data blijkt verder dat de overige activiteiten binnen het financiële systeem, zoals adviseren en verzekeren, geen effecten hebben op de lange termijn. Op de middellange termijn zorgen deze activiteiten echter wel voor meer groei, maar dit gaat gepaard met een toegenomen volatiliteit.

Beck, T., H. Degryse en C. Kneer (2012) *Is more finance better? Disentangling intermediation and size effect of financial systems*. *EBC Discussion Paper*, 016.

8,0%
Daling
huizenprijzen
SINDE 1916

bestaande koopwoningen in Nederland, die aan particulieren verkocht zijn. Het totaal aantal geregistreerde transacties in de eerste zeven maanden van 2012 bedroeg 66.000. Dat is 3 procent minder dan in dezelfde periode van 2011. CBS (2012) *Forse prijsdaling bestaande koopwoningen*. *Consumentenbericht*, 21 augustus.

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.